

ของฝากจากพระเทพญาณ โมลี วัดตานีนรสโมสร ปัตตานี

โลกธรรมนิทาน

เจ้าแม่ผู้ปฏิรูปการพยาบาลระดับโลก

ฟลอเรนซ์ นิงเกด
FLORENCE NIGHTINGALE

นักปราชญ์ผู้ชาญชิ่ง

เหตุผล

ไขแต่บุรุษชน

เท่านั้น

สตรีหากมีกมล

สมรรถภาพ สูงนา

ควรยกย่องเทียบชั้น

ปราชญ์ใดเห็นอ่อนเกิน

ฟลอเรนซ์ นิงเกด เป็น
นามของสตรีสาวโศดชาวอังกฤษ
ผู้หนึ่ง ซึ่งใช้ชีวิตของเธอปฏิวัติ
การพยาบาลอันเลวร้าย สมัย ๑๘
ศตวรรษแห่งคริสต์ศักราช ให้มี
การพยาบาล มีสถาบันเป็นมาตรฐาน
และวิวัฒนาการสืบมาจนถึงยุค
ปัจจุบันนี้ ด้วยดวงจิตอันกรุณา
ปราณีและมีการเสียสละอย่างใหญ่
หลวงของเธอซึ่งไม่มีอำนาจหรือ
สิ่งใดสิ่งหนึ่งมาบังคับ การกระทำ
นำความชุ่มชื้นมาสู่สังคม ดังอ่า
โคลงบทหนึ่งว่า

กรุณานี้

หอนมี

อิทธิพลย่ำยี

ส่งท้าย

เกิดจากจิตปราณี

ไหลหลัง

เองนา

ทิวฉาหกให้

จากฟ้าสู่ดิน

จนชาวโลกสยดสยองถึงขีดสุดของ
เธอว่า "ธิดาแห่งเทพผู้ปราณี"
เพราะชีวิตของเธอประจักษ์ว่าเมฆ
ฝนบนฟากฟ้าอมรมแดนสวรรค์
บันดาลให้อุทกธาราดกลงเหนือ
พื้นปฐพี ยังพืชพันธุ์ธัญญาหาร
และสิ่งมีชีวิต ให้ชุ่มชื้นสดใส่ทุก
ทิศานุทิศทั่วพื้นเมฆนิล ชีวิต
และผลงานของเธอจึงเป็นวีรกรรม
สมควรที่ผู้ฝ่ายดีจะพึงศึกษา เป็น
เครื่องประเทืองปัญญาและถือเอา
สาระแห่งชีวิตของตน ๆ

ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกล เกิด
ที่เมืองฟอร์เร็นส์ ประเทศอิตาลี
เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม คริสต์
ศักราช ๑๘๒๐ เป็นธิดาคนเดียว
ของนายวิลเลียมสเซอร์ ในดิงเกล
เป็นกฤหบดีผู้มั่งคั่งและสืบเชื้อ
สายผู้ดีมา เป็นเจ้าของที่ดิน "เอมปรี
ปาร์ก" จังหวัดแฮมเชี่ยประเทศ
อังกฤษ ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยว
และพักผ่อนหย่อนใจมีชื่อ
แห่งหนึ่ง เธอเป็นผู้สมบูรณ์ด้วย
เรือนร่างอันงดงาม และจรรยา
วัตรสมแก่กุลสตรีผู้สูงศักดิ์ ถ้าจะ
พรรณนาความสวยสดงดงามแล้ว
ได้ความตามคำโคลง ๒ บทว่า

มมยวาคำสนิทเพื่อ
ปลาของอน
ตาตูลทราयरช
วังเตน
ผิวเหลื่อมประกัสสร
พันคู เพชรนา
วัยขิงร้อยท่อนวัน
เพริศพริ้งหญิงงาม
ยามเพ็ญจันทร์คั่นกว้าง
เวหา
ยังต่างบางเวลา
จุดฟ้า

แต่หญิงแม่กัลยา-
นิตักษ-ณาเอษ
ยากที่เพียรค้นคว้า
จุดฟ้าคังถวิล

เธอจึงเป็นที่รักใคร่ แก่ท่านบิดา
มารดาชดชงใจ ย่อมเป็นธรรมดา
ที่ท่านจะต้องทะนุถนอมอบรมและ
ให้การศึกษามากกว่าบุตรกุล
อันสูงศักดิ์ทั้งหลาย ด้วยมุ่งหมาย
ที่จะให้สืบเชื้อสายผู้ดี มีเกียรติ
สง่าผ่าเผยในวงสังคมชั้นสูง เพราะ
เหตุนี้เธอจึงเพียบพร้อมไปด้วย
ความรู้ชั้นสูง มีการคำนวณ วิชา
ดนตรี วิทยาศาสตร์ วรรณคดี
และภาษาต่างประเทศอีกหลาย
ภาษา พูดได้คล่องแคล่วได้เท่า
ภาษาของตนเอง เช่น ฝรั่งเศส อิตาลี
เยอรมัน กับภาษาโบราณดีด้วย
จึงเป็นการช่วยสนับสนุนให้เธอ
เด่นในสังคมชั้นสูง

ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกล เธอ
เป็นสุภาพสตรีที่เพียบพร้อมไป
ด้วย รูปสมบัติ คุณสมบัติ และ
ทรัพย์สมบัติ ถึงเพียงนี้ ประกอบ
กับท่านบิดามารดาสนับสนุนให้
เธอมีเกียรติเด่น อยู่ในวงสังคม
ผู้ดีชั้นสูง เช่นเดียวกับมารดาของ
เธอผู้สืบเชื้อสายผู้ดี มีเกียรติสง่า
ผ่าเผยกว้างขวางในวงสังคมทุกชั้น
อันน่าจะเป็นแรงหนุนให้เธอซึ่ง
กำลังอยู่ในวัยรุ่น เพลิดเพลินเจริญ
ใจไปตามวิถีครรลองของโลกวิสัย
เช่นเดียวกับจิตใจของกุลสตรีผู้
สูงศักดิ์อื่น ๆ แต่จะเป็นเพราะเธอ
มีพื้นศึกษาสูง หรือเพราะนิสัย
สันดานอันเป็นรากฐานมูลเดิมของ
จิตใจ จึงทำให้เธอคิดก้าวหน้า ไม่
ยอมจมอยู่ในพื้นเพเดิมปล่อยใจให้

เมาในรูปสมบัติ คุณสมบัติ และ
ทรัพย์สมบัติ กลับมีดวงใจอันหวั่น
ไหวมากด้วยความกรุณาปราณี ใคร
ที่จะอนุเคราะห์สังเคราะห์เพื่อน
มนุษย์และสัตว์ ให้พ้นจากความ
ตกทุกข์ได้ยาก ไม่ยอมทำตนให้เป็น
คนหุหุราในวงสังคมชั้นสูง ด้วย
คิดเห็นว่าเป็นการใช้ชีวิต เวลา
และทรัพย์สมบัติทั้งหมดไปโดย
ไร้สาระ ด้วยมาคิดเห็นตามคำโคลง
ที่มีคดีว่า

คนดีมิใช่ด้วย	มีทรัพย์
มิใช่ด้วยการนับ	ชาติเชื้อ
ดีด้วยวิชากับ	ประพฤติ
	ชอบนา
กับอีกศีลธรรมเกื้อ	ส่งให้เด่นดี

เธอจึงอยากใช้สิ่งเหล่านี้ ไปในทาง
ที่เป็นประโยชน์ส่วนรวมและเพื่อน
ร่วมโลก ซึ่งกำลังเศร้าโศกตกทุกข์
ได้ยาก เธอมองดูสังคมผู้ดีชั้นสูง
แล้วรู้สึกเบื่อหน่าย เพราะต่างอวดดี
อวดเด่นแข่งกันกัน ถือว่าโลกนี้
เป็นโชคดีของตนเท่านั้น

เพราะฉะนั้น เธอจึงมีความ
ปรารถนาอันแรงกล้า ที่จะหลบหนี
จากวงสังคมชั้นสูงที่ล่อลวงกัน
ให้หลงไหลใฝ่ฝันแย่งดีชิงเด่น
แข่งกัน แล้วทำลายชีวิต เวลาและ
ทรัพย์สินให้หมดไป โดยไม่เป็น
ประโยชน์อะไร อะไรหนอ? ที่มี
อำนาจเสกสรรให้เธอนึกคิดไป
เช่นนี้ เพราะการศึกษาสูงหรือ?
เปล่า ไม่ใช่ แต่เพราะชีวิตกรรมอัน
เกิดจากอุปนิสัยสันดาน ที่ทนอยู่
มิได้เหตุความกรุณาปราณี อันเป็น
มูลรากฐานเคยอบรมมาในชาติ
ปางก่อน เพราะปรากฏว่า เมื่อเธอ
อายุได้ ๖ ปี มักชอบเล่นซุ่มแซม
ตุ๊กตา และชอบเล่นเอาผ้าพันแผล

ให้สัตว์ต่าง ๆ ถ้ามีใครมาตามตัวไปพยาบาลสัตว์เลี้ยง มักจะชอบใจเต็มใจไปไม่ปฏิเสธ รับผิดชอบไปช่วย โดยมีได้หวังอะไรเป็นเครื่องตอบแทน นี่เป็นแก่นแท้ของธีรกรรม อันไม่มีสิ่งใดในโลกจะเปลี่ยนแปลงได้

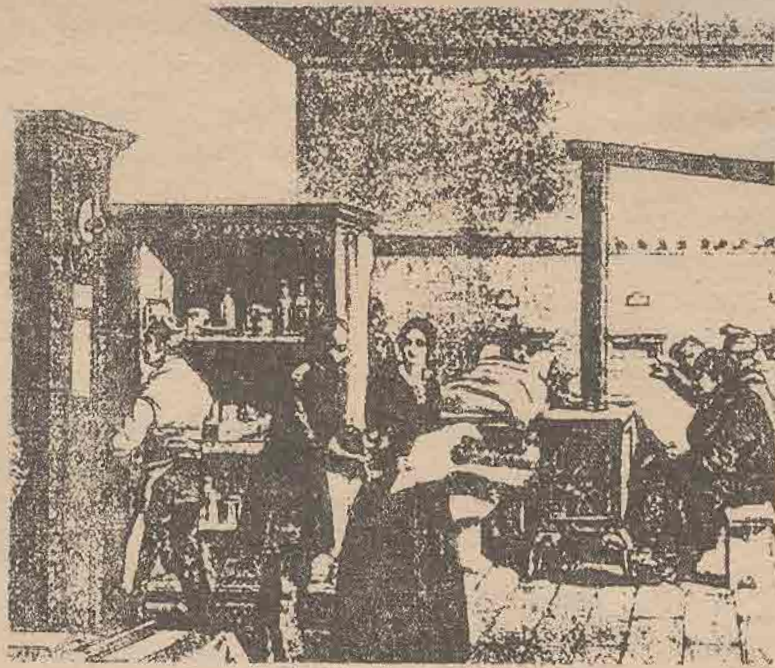
ฟอร์เรินส์ ในดิงเกล เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว เธอเป็นหญิงสาวผู้ปราศรัยปรื่องและความสวยสดงดงาม พร้อมด้วยคุณสมบัติรุ่งโรจน์โชติฉวีขวาลในวงสังคมชั้นสูง จนถึงกับท่านเซอร์เฮนรี เดอราเบซ นักภูมิศาสตร์ลือชื่อผู้หนึ่ง ได้กล่าวกับบวอเรนตัน สมิท นักโบราณวัตถุผู้หนึ่งว่า “เธอเป็นสุภาพสตรี ผู้เทียบพร้อมด้วยคุณสมบัติปานฉะนี้ ต้องแน่นอน ถ้าฉันได้สังสรรค์กับเธอ เธอจะต้องพูดให้ฉันได้พูดภาษาลาติน และภาษากรีกได้เป็นอย่างดี จนมีมันงไปอย่างแน่นอน” และ เจ้าชายพระราชสวามีของสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย ทรงเห็นเข้าอุทานว่า “โอ้, น่าเอ็นดูเหลือเกิน เธอมีความเป็นอยู่และความนึกคิด ผิดกว่าบรรดาสุภาพสตรีทั้งหลาย เธอชอบใส่กำไลเพชรด้วยนะ เธอนั่น ถ้าจะเปรียบก็เหมือนกับผลราสเบอร์รี่ที่โรยอยู่บนหน้าขนมเค้ก นั่นเทียว” ท่านทั้ง ๒ นี้ประกาศความพลอยยินดีกับเธอ ผู้ถึงพร้อมด้วยเมตตาและกรุณาธรรม อันเป็นผลให้ธีรกรรมของเธอสามารถผลิตงานสำคัญระดับโลกได้ ดังคำโคลงบทหนึ่งว่า

มูทีตาจิตันนี หากมี
ญาคิมิตรร่วมกรณียี่ สืบสร้าง
เกิดจากจิตในตรี สามัค- ค์แล
ลางพัฒนาโลกกว้าง สฤยฎ์ได้คังหมาย

ครั้งเมื่อเธออายุได้ ๑๘ ปี ในบ่ายวันหนึ่ง ขณะที่เธอเดินเล่นอยู่กับเพื่อน บนสนามหญ้าหน้าห้องรับแขก ณ คฤหาสน์ของเธอที่ตำบลเอมปลี เธอได้ถามสหายเธอว่า “เออ เธอคิดหรือเปล่าว่า ฉันกำลังคิดถึงเรื่องอะไรอยู่ ในขณะที่ฉันกำลังมองดูหน้าต่างทั้งหลายนั้น ฉันคิดว่าฉันจักจำหน้าคฤหาสน์หลังนี้ ให้เป็นโรงพยาบาล และกำลังคิดว่า จะวางเตียงคนไข้ไว้ตรงไหนดี จึงจะเหมาะสม”

ฟอร์เรินส์ ในดิงเกล เธอเป็นผู้ตั้งอธิฐานจิตเด็ดเดี่ยว ที่จะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่เพื่อนร่วมโลก ในการที่จะแสดงออกซึ่งความเมตตาปรานี และช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ด้วยการมาอมเสียสละทุกอย่าง “ไม่ได้หวังผลตอบแทน แต่เพื่อให้ได้ความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลก พ้นจากทุกข์ยากลำบาก เธอจึงขอลาท่านบิดามารดา ท่องเที่ยวไปทั่วพื้นภูมิประเทศในทวีปยุโรป และได้เคยลงเรือล่องแม่น้ำไนล์ ประเทศอียิปต์ เธอสามารถสนทนาพากับมนุษยชาติใด ๆ ในเรื่องราวต่าง ๆ ครั้นเมื่อเดินทางกลับมา ก็ได้รับการต้อนรับจากประชากรอังกฤษอย่างเอิกเกริก ถึงกับพระนางเจ้าวิกตอเรียรับสั่งโปรดให้เข้าเฝ้า ทรงพระราชทานพระหัตถ์สัมผัสด้วยบรรดาบุรุษหนุ่มและสตรีสาวทั้งปวงในกรุงลอนดอน ได้เคยหมอบกราบถวายแก้แค้นเธอมาแล้ว ในเชิงความปรีชาสามารถ เธอนี้? เธอจะประารถนาสวรรค์ชั้นใดอีกหนอ ในโลกนี้ การที่ศนาจรของ

เธอในครั้งนี้ เป็นเหตุให้เธอได้ประสบพบเห็นเพื่อนร่วมโลกที่ตกทุกข์ได้ยากอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก็คือการเจ็บไข้ได้ป่วย ในโรงพยาบาลโดยทั่ว ๆ ไป มีการพยาบาลทหารที่เจ็บป่วย เพราะถูก บาดแผลในสนามรบ ถูกส่งมาพักฟื้น ได้รับการพยาบาลเลวมาก นายแพทย์ได้บันทึกเอาไว้ว่า “เป็นหน้าที่ของพวกหญิงคริสตชนขึ้นมา โดยมากถูกจับไปที่สถานีตำรวจเนื่อง ๆ ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ส่งเข้าตะราง ก็ส่งไปโรงพยาบาล และมักจะชอบนอนสลบไสล อยู่ในใต้เตียงของคนไข้ที่ตายแล้ว เนื่องจากขโมยสุราเข้ามาดื่มแล้ว ก็เมาแล้วหมดสติ” อนึ่ง พวกทหารก็ออกปากพูดน้อยออกน้อยใจ ในความไม่เอาใจใส่ของเจ้านาย และผู้บังคับบัญชาของคนว่า “ดีก็ใช้ใช้ก็ทิ้ง” คราวหนึ่งเธอแวะเยี่ยมโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ได้ยินท่านด็อกแคมบริจ ทักทายนายสิบทหารคนหนึ่ง ซึ่งถูกยิงตามร่างกายหลายแห่ง มานอนพักฟื้นอยู่ ท่านด็อกแคมบริจ เห็นเข้า พูดสลับสับานอย่างสำราญออกมาว่า “นี่แก ยังไม่ตายดอกหรือ” แล้วก็เดินเลยผ่านไป นายสิบทหารคนนั้นคร่ำครวญกับเธอว่า “ดูเถิด คุณนาย ขอรับ นาย ๆ ท่านรู้สึกกันกับพวกผมทหารผู้ป่วยอย่างนี้แหละ ใจของผมฝ่อไปถนัดทีเดียว ผมรู้สึกจิตตนเองว่า ทำไมผมจึงไม่ตายเสียหนอ มาทรงมานอนอยู่เช่นนี้ ทำไม?” แล้วนำคาลิโหลสละอันนำเวทนาความประสพการณ์ของเธอในโอกาสที่ศนาจร จึงย่อนให้เธอยิ่งรักธรรมที่อธิฐานไว้ ดังคำโคลงว่า

รักธรรมเสริมจิตใจให้ เสียสละ
 ทรัพย์ถูกเมื่อยอวัยวะ ชีพด้วย
 ไว้เป็นสิ่งอมตะ สืบประ- วัฒนา
 ยืนอยู่มิรู้ม้วย โลกสร้างสรรเสริญ

อีกแห่งหนึ่ง โรงพยาบาลทหาร
 ตำบลสะตือ ทหารที่ป่วยสวม
 เสื้อเจี๊ยกปกปรก ร่างกายถูกพันแผล
 ไว้ด้วยผ้าที่สกปรก ชุ่มไปด้วย
 โลหิต ตัวโรงพยาบาลเล่าก็จำแลง
 มาจากโรงทหาร ภายในสถานที่
 นี้หายากไขอันระคนด้วยเขม่าห้อย
 อยู่ระย้าเยี่ยแทบจะหลีกไม่พ้น ลม
 ก็พัดเข้ามาทางท่อผ่านหายากไข
 เหล่านี้ ทำให้อากาศเสีย บรรดา
 คนป่วยกำลังนอนรับอากาศนี้ หาย-
 ใจเข้าไป ผู้ป่วยเนื่องด้วยบาดแผล
 กลายเป็นพิษ เหลือที่กินมาห้อง
 ตรวจโรคของหมอเอง ก็เต็มไปด้วย
 หนู เรือด เ็น ต่าง ๆ เครื่องใช้เล่า
 ก็แสนสกปรก.

ฟอร์เรินส์ ในดิงเกล เธอ
 กลับจากการท่องเที่ยว เพื่อทราบ

ความเป็นอยู่ของเพื่อนร่วมโลกแล้ว
 จึงได้ตัดสินใจเรียนความประสงค์
 เป็นครั้งแรก ให้ท่านบิดามารดา
 ทราบว่า “เธอต้องการเป็นนาง
 พยาบาล” ทำให้ท่านทั้ง ๒ จ้อง
 มองดูเธอด้วยความฉงนสนเท่ห์
 อะไรกันนะ ลูก ลูกพูดอย่างไร
 กันนะ พ่อแม่มีฐานะมั่งคั่ง ใคร ๆ
 ก็นับถือว่าครอบครัวของเรามั่งมี
 แม้ลูกจะนั่งกินนอนกินโดยไม่ต้อง
 ทำอะไรเลยจนตลอดชีวิตก็ยังได้
 โฉนดลูกจะไปดำเนินชีวิตชั้นต่ำเล่า
 ลูกเอ๊ย ปากอันน้อย ๆ ของเธอนั้น
 ช่างเจรจาว่า “หนูอยากไปให้พ้น
 จากความเบื่อหน่าย คล้ายกะลา
 ครอบชาวสังคมอยู่อย่างนี้ หนูทน
 ไม่ไหวจิตใจมันหวนไหวไปด้วย
 ความสมเพชเวทนา ที่เห็นเพื่อน
 ร่วมโลกตกทุกข์ได้ยาก อยู่เป็น
 จำนวนมาก หนูอยากจะไปช่วย
 เหลือเขา ถึงว่าจะเป็นความน่า
 เกลียดต่ำช้าสามัญ ปานใดก็ตาม

เกิด” นี่เป็นความดีแห่งของเธอ
 เพราะเธอต้องการที่จะทำการด้วย
 ความเย็นไปแห่งชีวิต ให้อยู่ใน
 กำมือของเธอเอง เพราะอุดมคติ
 ของเธอต้องการให้บริการแก่เพื่อน
 ร่วมโลก โดยมีได้หวังผลตอบแทน
 มันเป็นการ ที่แสนจะเหน็ด
 เหนื่อย และมีความขาดทุนอย่าง
 เดียว ไม่มีทางที่จะได้กำไรเลย
 แต่ผลคือ ความซาบซึ้งในหน้าที่ของ
 มนุษยธรรม ถึงแม้เธอเกิดมา
 มีสันดานชอบการพยาบาล แต่เธอ
 นอกจากเป็นหญิงที่เด่นในรูปสมบัติ
 และคุณสมบัติแล้ว ยังเกิดในตระกูล
 สูงและมั่งคั่งอีกด้วย ฉะนั้น จึงมี
 ชายหนุ่มจำนวนไม่น้อยติดพันเธอ
 เสมือนแมลงผึ้งที่พากันมาเฝ้า
 เวียนตอมดอกไม้งาม ฉะนั้นศิลปะ
 แห่งความรักของบรรดาพ่อหนุ่ม ๆ
 ก็ไม่เลว เล่นเอาเธอเกือบตกลง
 ปลงใจรักตอบสนอง ตามครรลอง
 วิสัยสตรีในโลกนี้ ดังที่พระราช
 นิพนธ์ของสมเด็จพระมหาธีรราช
 เจ้า ร.๖ ว่า

อันธรรมควว่านารี
 จะไม่มีกามที่หาไหน
 เหมือนพวงบุษผาสุมาลัย
 หากที่จจะไว้กุมรา

เมื่อเธออายุได้ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ก็
 จะเข้าสู่พิธีวิวาห์มงคลอยู่แล้ว แต่
 ในที่สุดก็ยอมตัดสินใจไม่ยอม
 แต่งงาน เพราะมีธีรกรรมอันเป็น
 อุดมคติขัดกับการสมรส เธอ
 ต้องการให้การบริการแก่เพื่อนร่วมโลก
 โดยมีได้หวังผลตอบแทน เมื่อเป็น
 เช่นนี้ผู้สมรสของเธอ ก็จะไม่ยอม
 ให้เธอดำเนินงานอย่างแน่นอน
 ถ้าเธอขึ้นขัดความประสงค์ก็จำ

ต้องแยกทางกันเดิน เมื่อคิดได้
อย่างนี้ก็ไม่ควรแต่งงานเสียเลย
นั่นแหละประเสริฐกว่า ในที่สุด
อารมณ์แห่งศีลธรรมและความ
เสียสละ ก็ชนะอารมณ์อย่างอื่น
อย่างเด็ดขาด ในปีคริสต์ศักราช
๑๘๕๐ เธอได้เขียนในสมุดบันทึก
ประจำวันส่วนตัวของเธอว่า “เดี๋ยว
นี่ฉันมีอายุล่วงเข้าวัย ๓๐ ปีแล้ว
เป็นวัยที่พระคริสต์ได้เริ่มมาสั่ง
สรรคแล้ว ฉันจะไม่เอาใจใส่ใน
สิ่งที่เป็นของเด็กทารกอีกต่อไป
ฉันจะไม่คิดอะไรที่เปล่าประโยชน์
ฉันจะตัดความรักเสียให้ขาดสะบั้น
ณ บัดนี้ จะไม่ขอยอมแต่งงานเลย
จนตลอดชีวิต” นี่เป็นบันทึกที่ยอด
ของความเสียสละของสตรี ที่หา
ได้ยากในโลก.

ฟอร์เรินส์ ในดิงเกล แม
ท่านบิดาของเธอหาทางป้องกัน
ไม่ให้เธอนึกคิดไปอย่างนั้น โดย
บังคับเกมขอร้องให้เธออ่านหนังสือ
ออกเสียงดัง ๆ เพื่อให้ท่านฟัง
บ่อย ๆ เป็นหนังสือสมัยพระนาง
เจ้าวิกตอเรีย อันเกี่ยวกับมรรยาท
มีชื่อว่า “จริยมรรยาทอันกุลสตรี
จะพึงปฏิบัติเวลาอยู่กับบ้าน” เธอ
ก็หาทางที่จะอ่านของเธอคนเดียว
และเธอมีหนังสืออื่น ๆ อีกหลาย
อย่าง เช่น รายงานประจำปีของ
มหาวิทยาลัยฟลิกเนอร์ อันเป็น
สถานฝึกหัดนางพยาบาลของประเทศ
เยอรมัน และเคยแอบเอาเวลา
สังคมของเธอไปศึกษาวิชากาย
วิภาค บางครั้งแอบออกไปเยี่ยม
โรงพยาบาลต่างจังหวัดต่าง ๆ
เกือบทุกแห่ง เป็นการแสวงหา
ความรู้ อีกคราวหนึ่งขณะไปเที่ยว
ที่ประเทศเยอรมัน เธอได้ขอฝึกหัด
วิชาพยาบาลอยู่ ๒ สัปดาห์ ณ โรง

พยาบาลฟลิกเนอร์ ในครั้งแรก แฮร์
ฟลิกเนอร์ ผู้อำนวยการ หวั่นวิตก
ว่า “มือชั้นผู้ดี เช่นเธอเห็นจะ
ไม่ได้ความ” แต่ก็ด้วยหัวใจอัน
ประดุจเหล็กเพชรกล้าแข็งของเธอ
วันหนึ่งถึงเวลาทำความสะอาด
สถานที่ เธอกำลังนั่งดูพื้นบันได
ฟลิกเนอร์เห็นเข้าจึงพูดว่า “คุณ
อย่าดูพื้นบันไดนั้นเลย” เธอตอบ
อย่างหน้าตาเฉยว่า “โปรดขอให้
ดิฉันลองพากเพียรดูบ้างซิคะ” เมื่อ
เขาได้ปล่อยให้เธอทำดู เขารู้สึกว่า
เธอทำหน้าที่นางพยาบาลได้ทุก
อย่าง ตั้งแต่บัดนั้นมาเขาจึงดูถูกเธอ
ไม่ลง ใคร ๆ ที่ได้เห็นพฤติกรรม
ของเธอ ก็พากันชมเชยว่า เธอมี
ศิลปะอันชำนาญในการรักษาพยาบาล
คนป่วย จึงเห็นได้ว่า ผลดีที่
ปรากฏแก่เธอนี้ ก็เพราะเกิดมา
จากการที่เธอบำเพ็ญเหตุดี ดังโคลง
บทหนึ่งว่า

ผลดีชั่วเกิดขึ้น จากเหตุ
เหตุชั่วจงสังเกต ทุกข์ได้
เหตุดีคือบุญเขต เลอสุข
ดีชั่วตนทำไว้ สืบสร้างสนองตน

ในที่สุดเมื่อเธอเดินทางกลับคืน
มาสู่ประเทศอังกฤษ ในปี ๑๘๕๓
ก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการ
โรงพยาบาลซานิตารีอุม ซึ่งตั้งอยู่ที่
ถนนฮาลีย์ เป็นโรงพยาบาลสำหรับ
การรักษาสตรีที่ป่วยไข้ เธอได้ทำ
การปฏิวัติโรงพยาบาลแห่งนี้ คือ

๑. ทำความสะอาดบริเวณ
โรงพยาบาล ตัวอาคาร พื้น ตลอด
ถึงเครื่องใช้ไม้สอย โดยถือความ
สะอาดเป็นประการสำคัญ ไม่ปล่อยให้
ให้สกปรกโสมมอย่างแต่ก่อน

๒. การให้ยาเป็นเวลา และ
การพันแผลด้วยผ้าสะอาดและ
มิดชิด

๓. การพูดและให้ความหวัง
แก่ผู้ป่วย ด้วยความสุภาพอ่อนโยน
๔. ให้การรักษาโดยไม่เลือก
ชั้น วรรณะ เพศ และศาสนา

๕. โองาปราศรัยกับญาติ
และแขกผู้มาเยี่ยมเยียนคนป่วย
พร้อมกับให้คำแนะนำ
ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ ยังมีเลวร้าย
มากในโรงพยาบาลทั่ว ๆ ไป ดัง
ปรากฏในจดหมายที่เธอมีไปถึง
เพื่อนคนหนึ่งว่า “คลากี้ ที่รัก พวก
คณะกรรมการของฉันทปฏิเสธ ไม่
ยอมให้ฉันเข้าพยาบาลคนป่วย ซึ่ง
นับถือศาสนาคาทอลิก ฯลฯ ฉันท
ถูกพระเจ้าผู้มีอุดมมงคลส่งมา
ให้อยู่ในหมู่ของคนที่ไม่ลือกวาง
และอ้างตนเองว่า “เป็นพวกที่
นับถือพระเจ้าเป็นเจ้า อย่างแท้จริง”

ฟอร์เรินส์ ในดิงเกล เมื่อ
เธอได้รับหน้าที่เป็นผู้จัดการ และ
ให้บริการแก่กุลสตรีที่มาพักฟื้น
รักษาตัวเป็นอย่างดี บางครั้งเธอ
ผู้ดูแลสำหรับพยาบาลคนป่วยด้วย
ตนเอง ขึ้นไปวางบนโต๊ะผ่าตัด จน
แทบว่าหลังจะหัก ต้องจับท่อน้ำ
ร้อนจนมือดำ เพื่อกันมิให้ตกลง
บนร่างคนป่วย ต้องประคองหญิง
ดาบอด เมื่อได้ทำการผ่าตัดแล้ว
แต่ ยังไม่หายเป็นปกติ มีหน้าชา
ยังต้องพินิจรักษาตนเอง จากการ
อิจลาเรียนาและการนิททาวร้าย
จากมนุษย์ผู้ชาย ทั้งต้องคอยควบคุม
พวกนางพยาบาล ที่มีได้ฝึกหัด
มาก่อนและพวกที่มีวินัยเสีย แม้
เธอยังไม่มีความชำนาญ ใน
กิจการทั่วไปทั้งหมด เธอก็ยังดำรง
ตำแหน่งหัวหน้าแห่งโรงพยาบาล
ได้ดี แต่ก็ไม้อาจหนีความเข็ญ
แค้นสรวล ของชาวโลกสังคม
เพราะเขาเหล่านั้นยังเป็นผู้หนา

กิลเลส ก็ออกมาจักรแห่ง โลก โกรธ
หลง ดังคำโคลงบทหนึ่งเป็นอุบาย
เดือนใจของผู้ทำไว้ว่า

ทำคือยาเด่นให้	เกินควร
เขาคักพากันสรวล	หมั่นได้
ถ้อยคำที่ลานสวน	ตามคิด เรามา
ใครอยากเห็นเด่นไซ้	โลกนี้ปู่ขุน

ความดีของเธอได้ชนะหัวใจของ
คนป่วยและผู้คอยอภิบาลรักษา จน
นักปราชญ์ผู้หนึ่งชื่อ แกสเกสส์
ไม่สามารถจะอดทนดูการบำเพ็ญ
กรรมดีของเธอ โดยมีได้สติเสีย
เลยได้ ได้กล่าวชมเชยและบรรยาย
ลักษณะ ของเธอว่า

“ปฏิกรรมของเธอนั้น ไม่คิด
อะไรกับ โจนออฟอาร์ค ผู้ซึ่งมี
วิญญานอันเทพเจ้าเป็นผู้ชักจูง”

อาศัยคุณงามความดี ที่เธอได้ทำ
แก่เพื่อนร่วมโลก โดยมีหวังผลการ
ตอบแทน ทำให้บรรดาภคบดีที่สูง
ศักดิ์และสามัญที่มีจิตใจสูง ได้
พากันมารวมกลุ่มเป็นนางพยาบาล
สมัคร ที่เธอได้จัดขึ้น พอดีกับ
ข่าวลือไปถึงกรุงลอนดอนว่า สภาพ
ของโรงพยาบาลแห่งตำบลไครเมีย
นั้น ร้ายกาจยิ่งนัก พวกที่หน้าที่
ทำการรักษาพยาบาลทหารที่เจ็บ
ป่วยและบาดเจ็บ ไม่ทำประโยชน์
อันใดให้แก่คนป่วยเลย พวกทหาร
ต้องช่วยทำการรักษาตนเองตาม
ยถากรรม ไม่มีใครเตรียมอันดี
พอในการรักษาพยาบาล ไม่มีผ้า
พันแผล ไม่มีอาหารล้าง และแต่ง
บาดแผล ทั้งไม่มีนางพยาบาล ได้มี
เสียงร่ำร้องของประชาชน หนังสือ
พิมพ์ ขอให้รัฐบาลจัดการเรื่อง
ด่วน ในที่สุดมารวมอยู่ที่จุดศูนย์
กลางจุดเดียวกันว่า “ทำไม? ไม่ส่ง
ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกิล ไปทำงานนี้

๒๐ รุสมิแล

หนอ” เสียงเรียกร้องทำนองนี้ ได้
ก้องกังวาลขึ้นทุกวัน เธอไม่สามารถ
จะอดทนอยู่ได้ จึงยื่นใบสมัคร
ไปทำหน้าที่ทันที โดยยื่นความ
จำนงคือ เซอร์ซิดนีย์ เฮอเบอด
ผู้เป็นมิตรสนิทของเธอ และดำรง
ตำแหน่งเลขาธิการสภาการสงคราม
ว่า “กลุ่มนางพยาบาลส่วนตัวของ
อิฉัน ได้จัดตั้งขึ้นแล้ว เพื่อจะไป
ทำการที่สุดูตารี ดินแดนถูกขอร้อง
ให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกนี้ เราจะอยู่
ที่นั่น และประเทศชาติจะไม่ต้อง
เสียค่าใช้จ่ายอะไรเลย ดินแดนจะอุทิศ
เงินส่วนตัว เพื่อใช้จ่ายสำหรับการนี้
เป็นการกุศล และเพื่อประเทศชาติ”
และโปรดทราบไว้ว่า “นี่มิใช่คุณ
ผู้หญิงสุภาพสตรีผู้สูงศักดิ์แห่ง
วงสังคมผู้ดีชั้นสูง หากแต่ว่าเป็น
นางพยาบาลที่แท้จริง สามารถทำ
หน้าที่ในกิจการได้ทุก ๆ อย่าง
ดังนั้น สภาการสงครามก็ต้องยอมรับ
เธอไว้ด้วยความจำใจ สมาชิก
นายหนึ่งกล่าวว่า “เออสิ อะไร ๆ
ก็ต้องฉิบหายกันแน่ในคราวนี้ ไม่
ต้องสงสัยละ ขอให้คนบ้าลองทำ
ตามความชอบใจของเธอเถิด.

ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกิล ดังนั้น
ในวันที่ ๒๑ ตุลาคม คริสต์ศักราช
๑๘๕๔ เธอกับคณะของเธออีก
๓๘ คน ก็ได้แล่นเรือไปยังตำบล
ไครเมีย เป็นการเดินทางที่น่าตื่น
เต้นมาก พายุในทะเลเมดิเตอร์-
เรเนียนพัดจัดมาก ทำเอาเรือโคลง
เคลงไปตลอดเวลา คณะของเธอเมา
คลื่นไปตาม ๆ กัน เธอต้องเป็นหัว
หน้าควบคุม ต้องรับผิดชอบ ต้อง
ทำการพยาบาล หน้าที่ของเธอส่วน
ใหญ่เกินกำลัง ถึงต้องล้มเจ็บ มีหน้า
เข้าไปถึงตำบลสุดูตารี พวกทหาร
ที่มาทำการขนย้ายข้าวของ ขาด

วินัยแสดงกิริยาหยาบโหด เธอ
คนเดียวต้องทำการต่อสู้ เพื่อเกียรติ-
ยศ ในที่สุดก็ชนะของไปยังภูมิจำ
อวาสจนได้ ก่อนที่จะเข้าไปปฏิบัติ
งาน ยังมีเจ้าหน้าที่ทำการแข่งขัน
นอกจากนี้โรงพยาบาลแห่งนี้ ก็
เหมือนกับบุนนรกของซังเด แอบ
ถืออำนาจเบ่งบนว่า “สูเจ้าพึงละ
ความหวังเสียเถิด ให้สิ้นเชิง ใน
เมื่อได้อย่างเข้ามา ณ สถานที่นี่” แต่
ได้มีผู้หญิงซึ่งได้เข้ามา และ
ไม่ยอมทิ้งความหวัง เธอและคณะ
ได้เข้าจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบ
ใหม่ และทำอะไรให้เรียบร้อยขึ้น
เช่น การดูพื้น ทำความสะอาดผ้า
ผืน เปลี่ยนแปลงห้องคนป่วย
จัดการครัวให้สะอาด มีโรงซักฟอก
ต่าง ๆ สุรา ไวน์ หลังจากนั้น เธอ
ได้สั่งซื้อเสื้อเชิ้ต ๒,๘๐๐ ตัว มา
ผลิตเปลี่ยนของเดิมซึ่งแสนสกปรก
แม้ถึงอย่างนี้ เสียงวิพากษ์ก็ดังก้องว่า
“โลกนี้จะตกเป็นของผู้หญิง และ
สุนัขเสียจริง ๆ แล้วนี่หรือ?”
ท่านลอร์ดสเตรตฟอร์ด ดีเรคริฟท์
ขณะไปรับราชการอยู่ ณ สถานทูต
เตอร์กีก กล่าวว่า “ช่างเป็นการเสีย
หายโดยไม่มีมีความจำเป็น ในเงิน
จำนวนก้อนมหึมา ที่ต้องใช้จ่าย
ในการซื้อขะเหล่านี้ จริงหนอ
ฉันปรารถนายิ่งนักที่จะเห็น ในการ
นำเงินจำนวนนี้ ไปสร้างสิ่งที่มีค่า
ควรกว่านี้ เช่น ปลูกโบสถ์แบบ
อังกฤษลงในกรุงคอนสแตนดิโน
เปิล เป็นต้น” เมื่อพวกทหารที่ป่วย
คนหนึ่งได้ยื่นเข้า ก็ได้พูดขึ้นด้วย
เสียงเดือดดาลว่า “โรงพยาบาล
นี้แหละคือ โบสถ์ของเรา และนาง
สาวในดิงเกิลผู้นี้ ก็เทวดาผู้เป็น
เจ้าอาวาสแห่งเรา” เธอและนาง
พยาบาล แม่ได้ยื่นและประสพการณ์

ก็ไม่สนใจ ถือว่าการริษยาและการนินทาเป็นประจำโลก วัจโรเข้าคอกคนนั้น ดังคำโคลงเตือนใจว่า

ริษยาผู้อื่นนั้น	อุปมา
สุนัขทิวลาพบา	กระดูกแห้ง
ทะทะกินสุกเส่นหา	เขพะ ตนแถ
การเห็น้อยน้ำใจแล้ง	บาปได้คืนเอง

นอกจากนี้ เธอและคณะยังเอาใจใส่ สอดส่องคนป่วย โดยเขียนเขียน ใต้ตามอาการของโรค โดยทั่วถึง แม้จะเป็นเวลากลางวัน เธอก็ถือ ตะเกียงที่ขี้วถาม และให้ความหวัง แก่คนป่วย จนได้ฉายาจากคนป่วย ว่า “ท่านผู้หญิงถือตะเกียง” เพราะว่าคนป่วยในโรงพยาบาลนี้ เพียงแต่ ได้เห็นตัวเธอและตะเกียงก็รู้สึก สดชื่น มีชีวิตชีวาขึ้นมา พวกทหาร ได้ยกย่องเธอว่า พระแม่เจ้าผู้ประจำ ชีวิต ได้พากันจูบเงาเมื่อเดินผ่านไป แล้ว ตามปรกติเธอทำงานวันละ ๘ ชั่วโมง ถ้ามีการผ่าตัดใหญ่ต้อง เข้าเวรแทนหมอ บางวันถึง ๒๐ ชั่วโมง จนพวกทหารหัวเก่ารู้สึก พิศวง ในการปฏิบัติเชิงมนุษย-ธรรมของเธอ ต่อพลทหารว่า “เธอนี้จะทำให้สัตว์ร้ายเสีย ๆ แล้ว” เธอตอบว่า “นั่นคือสิ่งที่ฉันชอบ อยากจะทำลายสัตว์ร้ายให้เป็นคนดี”

ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกล เมื่อเธอและคณะได้เข้ามาจัดการอย่าง เรียบร้อย เพียง ๒-๓ เดือนที่มาอยู่ในโรงพยาบาลสตูดาร์ อัตรามรณะกรรมของทหารที่ป่วยได้ลดจาก ๔๐% เหลือไม่ถึง ๓% ผลงานของเธอ ประเทศชาติพึงจะคำนึง ถึงความสำคัญ เพราะสถิติพึง จะเริ่มต้นแต่เพียงตำบลสตูดาร์

เท่านั้น ก็เห็นผลว่าได้ช่วยเหลือชีวิตไว้มากเพียงไร การงานของเธอกว้างขวางทั่วโลกนี้เปรียบเสมือนห้องคนเจ็บซึ่งกำลังต้องการ ๑ พยาบาลอยู่ ในปีคริสต์ศักราช ๑๘๕๖ สงครามไครเมียได้สิ้นสุดลง เธอก็ได้กลับบ้านเมืองของเธอ มีอาการเป็นคนป่วยตลอดชีวิต เนื่องจากต้องครากตรำใน การงานมากเกินไป ประชาชนได้บูชาและแซ่ซ้องความดีของเธอ กิตติคุณความดีได้ก้องกังวานไปทั่ว ประเทศอังกฤษ ได้พากันไปเยี่ยม เยียนเธอไม่ขาดสาย เผ่าวิกตอเรียสนใจในการป่วยของเธอ แม้ป่วยอยู่ เธอก็พยายามเปิดโรงเรียนฝึกหัดนางพยาบาลขึ้น โดยใช้หนังสือ บันทึกรื่องการพยาบาล ที่ผ่านการบริการแก่สาธารณะชนมาแล้ว เพราะหนังสือนี้มีข้อความเชิงเรียกร้อง ความเห็นใจจากประชาชน เมื่อประชาชนได้อ่านและใคร่ครวญ กิจการผลงานที่เธอปฏิบัติมาแล้ว ต่างก็พากันสนใจ และหาทางช่วยเหลือเรีย ไรเงินส่งไปบำรุง นอกจากนี้เธอได้คำริที่จะเปลี่ยนแปลง โรงพยาบาลให้ได้สุขภาพมี มีอากาศถ่ายเทปลอดโปร่งไม่อุดอู้อย่างของเก่า เมื่อเสนอแผนการต่อ รัฐบาล ก็เกิดอุปสรรคจากผู้ขัดขวางอันแข็งเกร็ง คือลอร์ดเพนมัวร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภา การสงคราม แทนเซอร์เซอร์ซิดนีย์ คนเก่า จนถึงกับต่างฝ่ายต่างขนานนามให้กัน เธอขนานนามท่านลอร์ด ว่า “ควายป่า” ท่านลอร์ดขนานนามเธอว่า ชูริกหัวเรือใหญ่ “ลง ผลที่สุดท่านลอร์ดปอน เมอร์สตัน ซี้ซาดเธอเป็นผู้ชนะ เธอเป็นคนป่วยต้องนอนอยู่ห้องชั้นบน ใน

บ้านหลังเล็ก ๆ ที่ถนนเซาท์ แจก ผู้มีเกียรติที่กรุณามาเยี่ยมเธอ เช่น นักการเมือง แม่ทัพ นายพล นัก ชูริก นักเขียน นักกวี และขุนนาง ชั้นสูง บางครั้งเธอให้คนนำรถเข็น พาเธอไปตากอากาศ ตามสวน สาธารณะ ผู่ชนก็พากันห้อมล้อม ชื่นชมยินดีและสรรเสริญในความ เมตตาปราณี ซึ่งได้มีต่อมนุษยชาติ ทั้งหลาย เขาบูชาเธอประดุจแม่พระ เสียงผู้เฒ่าผู้แก่ หนุ่ม ๆ สาว ๆ ดังแซดไปหมดว่า “ขอให้ได้และ ผ่าสไบสักหน่อยเถิด คุณหญิง ในดิงเกล เจ้าขา ขอให้ได้ลูบแขน เธอสักหน่อยเถิดแม่คุณ ขอให้จ้อง แวดตาของคุณสักหน่อยเถิดแม่คุณ” ถ้อยคำเหล่านี้ย่อมยังความปิติยินดี แก่เธออย่างยิ่ง เป็นผลรางวัลตอบแทนให้เธอสุขใจสุดที่จะประมาณ กาลต่อมาเมื่ออายุเธอได้ ๕๐ ปี มิสามารถจะทำอะไรได้ต่อไปแล้ว เธอพูดว่า “อุฐาค์ซึ่งถูกเข้าแทบ ประตูบ้านของทุก ๆ คน กำลัง จะเข้าประตูคอกของมันเองแล้ว” ในปีคริสต์ศักราช ๑๘๙๓ รัฐบาล อังกฤษได้ให้เหรียญ อลเดอร์ ออฟ เมอริต (Order of Merit) อันเป็นเกียรติยศเชิดชูซึ่งแก่เธอ เธอได้ถึงแก่กรรมวันที่ ๑๓ สิงหาคม คริสต์ศักราช ๑๘๙๑ อายุ ประมาณ ๕๐ ปี รัฐบาลได้สร้างอนุสาวรีย์ให้เธอ เพื่อสนองความดี และเหรียญสมนาคุณมีภาพของ “ฟอร์เร็นส์ ในดิงเกล” ติดอยู่ด้วย ขอสดุดีด้วยคำโคลงบทนี้

วิคควายข้างและม้า	มรณา
กระดูกขมแห้งงา	ประโยชน์ได้
คนตาย ชี กายา	เนาเปื่อย สุกย่อย
ดิชีวิตคนทำไว้	สืบสร้างสนองตน □